

og man havde endnu Benaemnelserne Formiddags- og Eftermiddagskole. Dengang fandtes det ikke heldigt. Nu tror man det heldigt at vende tilbage til en saadan Ordning igjen, men jeg tror, at man skuffer sig i saa Henseende; dog det er naturligtvis forskjelligt paa de forskjellige Steder. I meget store Landsbyer, hvor een By udgjør Skoledistriktet, hvor det ikke er videre besværligt for Børnene at komme til og fra Skole kan det maaffes være heldigt med Halvdagskolegang og Hverdagsundervisning, men i større Skoledistrikter, som jeg tillader mig at anbefale, er det ikke heldigt; thi allerede den længere Afstand, som Børnene faae at tilbagelægge til og fra Skole, gjør det nødvendigt, at man indretter sig paa en anden Maade end med Halvdagsundervisning hver Dag. Jeg tror, at det maa man i hvert Fald overlade til de lokale Bestyrelser at afgjøre, hvorvidt de ville foretrække det ene eller det andet af de Systemer, som her ere foreslaaede.

— Som et særdeles heldigt og betydeligt Fremskridt, der tilbydes i dette Lovforslag, skal jeg tillade mig at henpege paa de høiere Undervisningsklasser, som tænkes indførte med et betydeligt Tilskud fra Statskassens Side. Hvad der netop i høi Grad favnes omkring paa Landet, er saadanne Skoler, hvor Børnene kunne faae en videre gaaende Undervisning end den, de faae i Almue-skolerne. Det er stor Fordel for Bybefolkningerne, at de have let Adgang til at skaffe Børnene en videre gaaende Undervisning. Naar nu her fra Statens Side tilbydes betydelige Bidrag til, at Sligt kan indføres paa Landet, forekommer det mig, at de Herrer burde være noget betænkelige ved at støde et saadant Tilbud fra sig. — Hvad Tilsynet angaar, veed jeg ikke, om der er 13 Autoriteter, som det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds udtalte. Det er i alt Fald et meget uheldigt Tal; men det forekommer mig med Rette, at, naar man baade vil have en Skoleinspektør til at føre Tilsyn og tillige Provsten og i visse Tilfælde Biskoppen, er det vel rigeligt. Det forekommer mig, at det maa være enten det Ene eller det Andet, enten Provsten, som det hidtil har været, eller Skoleinspektøren; baade at have Provsten og Skoleinspektøren til at føre Tilsyn med Skolerne, tror jeg rigtignok vilde blive vel meget af det Gode (S. Kjær: Biskoppen kunde ogsaa undværes) — ja, og ogsaa Biskoppen. Men hvad der for mig er Hovedsagen i dette Forslag, er, at der fra Statens Side vises en Beredvillighed til at bringe store langt større Offre for Almuekolens Opkomst end den, Staten hidtil har ydet. Det er jo dog virkelig Hovedsagen ved det Hele, at der er Beredvillighed til baade fra Statens, Kommunernes og fra Enkeltes Side til at bringe Offre for at hjælpe Undervisningen og Oplysningen frem. — De smaa Forandringer, der kunne gøres ved Forslaget i den ene og den anden Henseende, have i og for sig ikke

faa meget at betyde, men hvad det kommer an paa, er, at der er Ene og Willie hos alle Bedkommende til at bringe Offre for, at Oplysningen kan komme til at staa paa et høiere Trin i vor Almue, end den hidtil har staaet, og naar man her fra Regjeringens Side gjør saadanne Tilbud, forekommer det mig, at det er lidet vel betænkt af de Herrer saadan uden videre at lægge dette til Side som en Sag, der ikke fortjener videre Overveelse. De Herrer skulle tage sig en lille Smule i Agt for, at de ikke ved en saadan Optraeden paadrage sig i alt Fald Skinnet af, at det ikke er dem om at gjøre at faae Oplysningen bragt videre i Almuen, end den hidtil har været. Det kunde let blive Følgen af, at man saaledes Naar efter Naar støder det fra sig. Videre skal jeg ikke gaa, da det paa Forhaand synes spildt, hvad man arbejder i denne Sag.

Brig: Vi ere unegtelig komne en Del videre iaar end ifjor. Ifjor kom vi ikke videre end til at forhandle, om vi skulde nedsette et Udvalg strax uden Forhandling eller ikke; iaar er der dog begyndt en virkelig Forhandling. Naar det ærede Medlem for Svendborg Amts 5te Valgkreds (Høgsbro) udtalte, at de samme Grunde vare tilstede iaar som ifjor, tvivler jeg ikke om, at de ganske vist ere tilstede for ham, men han skulde have fortsat sin Fremstilling et Skridt videre og have sagt, at de samme Grunde, som gjorde, at man ifjor ikke vilde forhandle Sagen i Udvalg, ogsaa vare tilstede iaar, altsaa at denne Nedsættelse af et Udvalg var en Begravelse. Det var ikke muligt ifjor at komme til Forhandling i Udvalget, man affaar den hele Forhandling som unyttig, og dermed standsede man. Jeg maa tilstaa, at jeg derfor med langt større Fornøielse har hørt paa det ærede Medlem fra den modsatte Side (Lang) idag end paa, hvad der blev udtalt af det ærede Medlem for Svendborg Amts 5te Valgkreds; thi han gik ind paa en Forhandling, han fremstillede, hvad han havde mod Forslaget, og hvad han ønskede, og derved er der dog en Mulighed for, at man ogsaa kan komme til Forstaaelse. Ganske vist er jeg ikke enig med ham i Alt, jeg er kun fuldstændig enig med ham i det Første, han sagde, nemlig, at jeg i høieste Grad har følt mig tiltalt ved det Forslag, der er fremkommet fra den høitærede Kultusminister, og i det Væsentlige kan slutte mig dertil. Men imidlertid, det er Noget, som gjorde et meget behageligt Indtryk, at det ærede Medlem indlød sig paa en Forhandling og fremstillede, hvad det var for Forandringer, og hvilke Forbedringer i Skolevæsenet, han ansaa for det Rette, og jeg maa tilstaa, at, uagtet han brugte særdeles stærke Udtryk og, som det forekommer mig, svævede temmelig vidt omkring, saa var det, naar man tager rigtig Ud, hvad det var, han vilde, egentlig ikke saa overmaade Meget. Der var flere af de Punkter, han omtalte, jeg for min Part tildels kunde